

LIETUVOS MOKINIŲ ETNINĖS KULTŪROS OLIMPIADA
ŠALIES ETAPAS

ETNOKULTŪRINIO PAŽINIMO TESTAS

**TEMA „LIETUVOS ETNOGRAFINIAI REGIONAI: TRADICINĖ MUZIKA,
TAUTINIAI DRABUŽIAI, PATARMĖS, KULINARINIS PAVELDAS IR KITOS SAVITOS
TRADICIJOS“**

Amžiaus grupė: 5–6 kl.

60 taškų

Laikas užduotims atlikti

60 min.

Vilniaus Simono Stanevičiaus progimnazijos virtuali mokymosi aplinka MOODLE

2022 m. balandžio 29 d.

1. Etnografinio regiono savitumas atsispindi įvairiose jo ypatybėse. Kokie yra skiriamieji etnografinių regionų bruožai? Išvardinkite 3.

1. _____

2. _____

3. _____

Kraštovaizdis, tradicinė architektūra, tradiciniai amatai ir verslai, kulinarinis paveldas, tarmės, patarmės, šnektos; tautosaka, muzikinis folkloras, išskirtinės tradicijos (tinka bet kurie atsakymai).

3 taškai

2. Nuotraukoje matote pirmąją Lietuvos sostinę.

2.1. Kuriame etnografiniame regione ji yra? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Žemaitijoje
- Aukštaitijoje

1 taškas

2.2. Kaip ji vadinasi? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Trakai
- Kernavė
- Kaunas

1 taškas

3. Didelę šio regiono dalį užima mažai derlingos, smėlingos dirvos ir dideli miškai. Tai lėmė archajiškų miško verslų gyvybingumą, gyventojai ilgiau nei kitur Lietuvoje išlaikė senuosius žemdirbystės metodus ir bendruomeninį gyvenimo būdą. Apie kokį regioną kalbama?

_____ Apie Dzūkiją (Dainavą)

1 taškas

4. Įrašykite į lentelę prie etnografinio regiono pavadinimo svarbiausią jo miestą ar miestus – simbolines etnografinių regionų sostines, regioninės savimonės centrus. Pasirinkite iš sąrašo.

Suvalkija (Sūduva)	Aukštaitija	Mažoji Lietuva	Dzūkija (Dainava)	Žemaitija
Marijampolė	Panevėžys ir Utena	Šilutė ir Klaipėda	Alytus ir Varėna	Telšiai

- Alytus ir Varėna
- Panevėžys ir Utena
- Šilutė ir Klaipėda
- Telšiai
- Marijampolė

5 taškai

5. Jau daugiau kaip 170 metų stūkso eglė, kuri dėl išpūdingai susipynusių kamienų vadinama Raganų egle. Eglė šakojasi į septyniolika kamienų, jos aukštis siekia 34 metrus, kamieno apimtis – beveik 6 metrai. Kuris etnografinis regionas garsėja šiuo gamtos paminklu? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Mažoji Lietuva
- Žemaitija
- Suvalkija (Sūduva)

1 taškas

6. Šiuo metu į Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo vertybių sąvadą yra įrašytos skirtingų etnografinių regionų 39 tradicijos. Lentelėje prie nematerialaus kultūros paveldo vertybės pavadinimo įrašykite praleistą etnografinio regiono, krašto pavadinimą, pasirinkę iš sąrašo: Vilniaus krašte, Žemaitijoje, Aukštaitijoje.

Biržų krašto sutartinės ir jų atlikimas	Aukštaitijoje
Muzikavimas bandonija Tauragės krašte	Žemaitijoje
Verbų rišimo tradicija	Vilniaus krašte

3 taškai

7. Nuotraukoje matote pirmąjį senienų muziejų Lietuvoje.

7.1. Kaip jis vadinasi? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Dionizo Poškos Baublių muziejus
- Antano Baranausko klėtelė
- Grybų muziejus

1 taškas

7.2. Kuriame etnografiniame regione jis yra? _____ Žemaitijoje

1 taškas

8. Suvalkijoje (Sūduvoje) ir Mažojoje Lietuvoje gyvenamasis namas buvo vadinamas vienodai.

8.1. Kaip? Pažymėkite teisingą atsakymą lentelėje.

Nr. 1.		<ul style="list-style-type: none"> • Pirkia • Stuba • Troba
Nr. 2.		

1 taškas

8.2. Kurioje nuotraukoje matote Mažosios Lietuvos gyvenamąjį namą? Nr. ___ 1

1 taškas

9. Pažiūrėkite į nuotraukas.

		
<ul style="list-style-type: none"> • Dzūkijos (Dainavos) • Mažosios Lietuvos 	<ul style="list-style-type: none"> • Aukštaitijos • Žemaitijos 	<ul style="list-style-type: none"> • Aukštaitijos • Dzūkijos (Dainavos)

9.1. Lentelėje po nuotraukomis pažymėkite teisingą atsakymą, kurio etnografinio regiono tradiciniais drabužiais yra apsirengę vaikai.

3 taškai

9.2. Ar skiriasi vaikų tautiniai drabužiai nuo suaugusiųjų? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Taip
- Ne

1 taškas

10. Pažiūrėkite į paveikslėlius.

		
<ul style="list-style-type: none"> • Klumpės • Naginės • Vyžos 	<ul style="list-style-type: none"> • Klumpės • Naginės • Vyžos 	<ul style="list-style-type: none"> • Klumpės • Naginės • Vyžos

10.1. Kaip vadinamas šis tradicinis apavas? Prie nuotraukų pažymėkite teisingus atsakymus.

3 taškai

10.2. Ar toks apavas dėvimas prie tautinių drabužių? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Ne
- Taip

1 taškas

11. Suvalkietės dėvėjo plačius, gausiai rauktus sijonus. Ką rodė gausus rauktumas? Pažymėkite vieną teisingą atsakymą.

- Turtingumą
- Ar ištekėjusi, ar ne
- Ar mergina iš gausios šeimos

1 taškas

12. Viena iš puošniausių moteriško tautinio kostiumo detalių – prijuostė. Skirtingų etnografinių regionų tautinius darbužius galima atskirti pagal prijuosčių puošybos elementus ir dominuojančias spalvas. Po paveikslėliais parašykite, kurią prijuostę pasirinktų aukštaitė, o kurią – dzūkė:

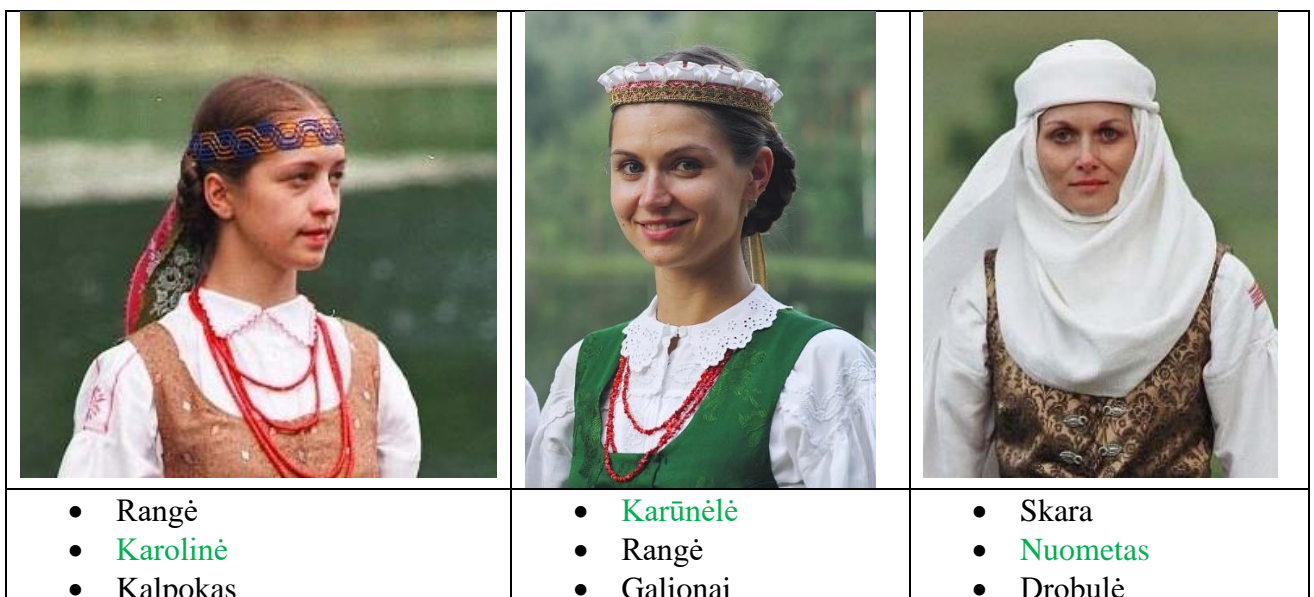
2 taškai

13. Kokio paukščio plunksnomis žemaičiai vyrai mėgo puošti savo skrybėles? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Povo
- Balandžio
- Žąsies

1 taškas

14. Kaip vadinasi šie skirtingų etnografinių regionų merginų ir moterų galvos apdangalai? Pažymėkite teisingus atsakymus lentelėje po nuotraukomis:

3 taškai

15. Pažiūrėkite vaizdo įrašą.

https://www.youtube.com/watch?v=ulDsnmyrmg0&list=PLZ_Oazhp1wMqO8xo-GJbArwUY-UJx99P&index=1

15.1. Kokio etnografinio regiono atstovė seka pasaką?

_____ Žemaitijos

1 taškas

15.2. Kokios tautinio kostiumo detalės būdingos mergaitės atstovaujama regionui? Išvardinkite dvi:

1. _____ rangė
2. _____ gintaro karoliai

2 taškai

16. Kuriame etnografiniame regione kalbama kapsų ir zanavykų šnektomis?

- Dzūkijoje (Dainavoje)
- Suvalkijoje (Sūduvoje)
- Žemaitijoje

1 taškas

17. Kaip Mažosios Lietuvos gyventojai vadina savo tarmę? Pažymėkite du teisingus atsakymus:

- Šišioniškių
- Žemaitėlių
- Tuteišių
- Lietuvininkų

2 taškai

18. Pasiklausykite pasakos:

https://www.youtube.com/watch?v=9X9Cokonogs&list=PLZ_Oazhp1wMqO8xo-GJbArwUY-UJx99P&index=2

Kokia tarme sekama pasaka? _____ Aukštaičių (rytų aukštaičių, panevėžiškių šnektą)

1 taškas

19. Kokia lietuvių dainuojamosios tautosakos tradicija buvo pagerbta 2019 m. išleidžiant proginę 2 eurų monetą? Pažymėkite teisingą atsakymą:

- Raudos
- Lopšinės
- Sutartinės

1 taškas

20. Labai dažnai dainų pagrindiniai veikėjai yra paukšteliai. Paklausykite vaikų iš Šalčininkų rajono Didžiulių kaimo. Parašykite, kokį paukščio tarmišką pavadinimą išgirdote šioje dainelėje ir kaip tas paukštis vadinamas bendrine kalba?

https://www.youtube.com/watch?v=PYFqjjYQQzc&list=PLZ_Oazhp1wMqO8xo-GJbArwUY-UJx99P&index=3

Paukščio pavadinimas, kurį išgirdote	Paukščio pavadinimas bendrine kalba
--------------------------------------	-------------------------------------

21. Paklauskite, kaip vaikai pavasarį pamėgdžioja paukščių balsus. Kurio etnografinio regiono vaikus matote vaizdo įrašė?

https://www.youtube.com/watch?v=Muu8-IUopD8&list=PLZ_Oazhp1wMqO8xo-GJbArwUY-UJx99P&index=4

_____ Mažosios Lietuvos

1 taškas

22. Perskaitykite dainos tekstą. Kokio regiono tai daina?

Skrido žvirblis per ulyčį,
Skrisdams sudejava.
    Žvirbleli, tu maželi,
    Kas tau suskaudieje?
Visi šlunkai i kaulele,
Tei mon suskaudieje.
    Žvirbleli, tu maželi,
    Ar tu bepagysi?
Gal gysu, gal negysu
Galiu ir numirti.

_____ Žemaitijos

1 taškas

23. Raliavimai – gyvulių ganymo dainos – paplitusios Šiaurės ir Rytų Aukštaitijoje. Koks jų apeiginis vaidmuo? Pažymėkite du teisingus atsakymus:

- Kad gyvuliai nurimtų
- Kad karvės duotų daugiau pieno
- Kad gyvuliams būtų linksmiau
- Kad gyvuliai nepasiklystų

2 taškai

24. Mokinių grupė per vasaros atostogas keliavo po Lietuvą. Jie apsilankė skirtinguose etnografiniuose regionuose ir paragavo tradicinių patiekalų. Pažiūrėkite į nuotraukas. Įrašykite į lentelę, kuriuose etnografiniuose regionuose mokiniai buvo pavaišinti šiais patiekalais:

Grikine babka – _____
Dzūkijoje (Dainavoje)

Paliepsniais – _____
Aukštaitijoje

Kafija su štrudeliu _____
Mažojoje Lietuvoje

Kastiniu su bulvėmis – _____
Žemaitijoje

Rūkytu kumpiu – _____
Suvalkijoje (Sūduvoje)

Virtieniais _____
Aukštaitijoje

6 taškai

25. Etnografinių regionų skirtumai nustatomi ir pagal tai, kas buvo valgoma pusryčiams.

25.1. Kuriame regione pagrindinis pusryčių patiekalas buvo košė?

_____ Žemaitijoje

1 taškas

25.2 Ką reiškia klausimas „Ar jau po košės?“

_____ Ar jau po pusryčių?

1 taškas

26. Kurio etnografinio regiono patiekalai minimi (pažymėkite teisingą atsakymą):

Įprasti valgiai – lapienė arba rūgščios kruopos, kartais gručkos (sriuba) arba barščiai, rūkytos žuvis patiekalai, šio krašto gyventojai skanumynu laikė ant karklo vytelės pamautą ir prieš ugnį iškeptą silkę, taip pat mėgstama plikyta kvietinė duona, morkų saldainiai, pyragai, gilių kava ir štrudelis.

- Mažosios Lietuvos
- Aukštaitijos
- Dzūkijos (Dainavos)

1 taškas

27. Iš kurių etnografinių regionų kilusios šios įžymios asmenybės? Pažymėkite lentelėje teisingus atsakymus.

		
Vincas Krėvė	Jonas Biliūnas	Vincas Kudirka
<ul style="list-style-type: none"> • Iš Aukštaitijos • Iš Suvalkijos (Sūduvos) • Iš Dzūkijos (Dainavos)	<ul style="list-style-type: none"> • Iš Aukštaitijos • Iš Suvalkijos (Sūduvos) • Iš Žemaitijos	<ul style="list-style-type: none"> • Iš Aukštaitijos • Iš Suvalkijos (Sūduvos) • Iš Žemaitijos

3 taškai

Šaltiniai:

1. „Lietuvos etnografiniai regionai“. Etnographic regions of Lithuania 2015, Terra Publika.
2. Seminaro „Lietuvos etnografinių regionų pažinimo įtraukimas į etnokultūrinį ugdymą (pasirengimas IV Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiadai)“ įrašas: <https://www.youtube.com/watch?v=j8hk8qTQOGM>
3. Tradicijos. Iliustruota Lietuvos enciklopedija. „Šviesa“, 2005
4. <https://ekgt.lt/etnografiniai-regionai/bendra-informacija/>
5. <https://savadas.lnkc.lt/bylos.html>
6. Lietuvių tautinis kostiumas. D. Keturakienė, LNKC, 2006: https://lnkc.lt/eknygos/lt_kostiumas/pradzia.htm
7. <https://www.rutazalioji.lt/>
8. <https://lt.wikipedia.org/wiki/>
9. <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/zalias/legendomis-apipinta-raganu-egle-kovoje-del-geriausios-europoje-titulo-1007-923744>
10. <https://www.youtube.com/watch?v=H0fH8S5r6Y0>
11. https://www.youtube.com/watch?v=pNdLdrZg_WQ
12. <https://drive.google.com/file/d/0B17Pohz5qzdzSTI5dURCOVBpZFE/view?usp=sharing&resourcekey=0-BdF-R7xjRIKaw5FV9WuVXg>
13. <https://www.youtube.com/watch?v=rtDVuqy2Esc&list=PLrLh0Vet5pcLxStVPTnCcIBBboYA18PhP&index=24>
14. <https://www.gardulis.lt/musu-gaminiai/>
15. <https://m.receptai.lt/receptas/paliefsniai-1783>
16. <http://www.skoniukelias.lt/receptai/kastinys/>
17. <https://worldrecipes.eu/lt/virtiniai-virtinukai-su-mesa>

